

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – V

Introductie in Vedantisch zelfonderzoek

Verklaring van veelgebruikte Vedanta begrippen

Informatie uit de klassieke Vedanta traditie doorgegeven door Adi Shankaracharya – Swami Chinmayananda, Swami Dayananda Saraswati, en Swami Paramarthananda (traditionele sanyassis in de Saraswati orde), en James Swartz, Ted Schmidt. Samengesteld, bewerkt en vertaald uit het Engels door Jivan Rethmeier. Vedanta is gebaseerd op de ca. drieduizend jaar oude Indiase Vedische Geschriften, met name op belangrijke bronteksten als de Bhagavad Gita, Upanishads, en Brahma Sutras. Het is een “brahma vidya”, een bewustzijnswetenschap, waarin het vrij zijn van beperkingen – ultieme innerlijke vrijheid – als hoogste menselijke doel gezien wordt.

Vachaka

Het hardop intoneren van een mantra.

Vada

Denktrant, aannname.

Vaikhari

Het hoorbare, waarneembare geluid. Vaikhari Vak: de naar buiten gerichte spraak, het fysieke geluid van het “verklankte” woord. | Zie ook: heilige spraak.

Vak

“Vak” wordt gepersonifieerd als de godin van de heilige spraak, die de “spraak” van stenen, water, dieren en mensen vertegenwoordigt. Het is een principe uit zowel de Vedische als de Tantrische traditie. De beoefening ervan vereist dat heel aandachtig geluisterd wordt naar de vogels, de rivier, de wind, de donder, belichaming van de heiligheid en vitaliteit die ons hele leven doordringt, teneinde meer afgestemd te raken op de kracht en de essentie van de natuur. | Zie ook: heilige spraak.

Vasana/Vasanas (mv.)

Vasanas zijn de indrukken die we opgedaan hebben door onze ervaringen in het verleden, en die in de onderbewuste mind (het causale lichaam) in slaaptoestand (“zaadvorm”) aanwezig zijn. Het zijn de subtiele effecten van onze acties die de neiging vergroten om die acties, en daarmee de gewenste ervaring, te herhalen. Deze indrukken drukken zich vervolgens naar buiten toe uit als gewoonten, verlangens en angsten, en als een duidelijke voorkeur (raga) voor het ene (“ik wil...”) en een afkeer (dvesha) van het andere (“ik wil niet...”). Een plezierige ervaring zal een positieve vasana in de mind achterlaten, een pijnlijke ervaring zal een negatieve vasana achterlaten. De verlangens & angsten, en voorkeuren & weerstanden, vormen de basis van onze waarden en oefenen daarmee een sterke invloed uit op onze keuzes en de daaruit voortvloeiende acties. Anders gezegd, een positieve vasana zal logischerwijs leiden tot een affiniteit met – of verlangen naar – het object/ervaring waaruit deze is ontstaan, en een negatieve vasana zal leiden tot een afkeer van – of zelfs angst voor – het object/ervaring waaruit deze is ontstaan. Als de effecten versterkt worden doordat het individu zich herhaald overgeeft aan de bevrediging van de betreffende vasana, dan wordt deze vasana bindend (het wordt een conditionering) en dwingt ze het individu tot herhaling van bepaald gedrag en bepaalde acties, ook al zijn deze adharmisch.

Vedantische Begrippenlijst - V

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – V

Vasanas (microkosmische-)

Microkosmische vasanas: prajna, de slaper, vormloos bewustzijn. | Macrokosmische vasanas: Isvara, de creator. Het slapend potentieel/slaapstaat die de macrokosmische vasanas omvat.

Vasanas (dealen met -)

Krishna in de Bhagavad Gita over de neutralisering van vasanas: (1) Vuur en Rook. Bepaalde vasanas verdwijnen vanzelf, zonder dat je er iets voor hoeft te doen. Rook die om een vuur heen hangt verdwijnt met de eerstvolgende windvlaag. (2) Stof op de Spiegel. Bepaalde vasanas moeten door je verwijderd worden door Vedanta sadhana te doen. Dat kost moeite – karma yoga, upasana yoga en jnana yoga. Elke dag schrob je er weer een beetje meer van weg (3) Foetus in de baarmoeder. Over dit type vasanas hebben we geen controle. Een foetus van drie maanden pluk je niet zomaar uit de baarmoeder verwachting dat het zal blijven leven. Je zult moeten wachten tot het zelf naar buiten komt. Net zo is het met dit soort primitieve vasanas die zich in de loop van de tijd pas volledig uitgewerkt hebben. Als je consequent Vedanta sadhana doet, dan creëert dit wel condities die deze tijdsduur beïnvloeden.

Vasanas & Samskaras

In de loop van de tijd groeperen vergelijkbare vasanas zich en vormen een complex (samskara), dat zich uit als onderdeel van een persoon's karakter. Het is dan een "diepe groeve" geworden die grote interne druk veroorzaakt, een conditionering. Hoe meer acties er gedaan worden vanuit die conditionering, hoe krachtiger deze wordt en hoe voorspelbaarder de respons is van het individu op wat zich in zijn leven afspeelt. Uiteindelijk kunnen er fixaties ontstaan die ertoe leiden dat het individu geen bewuste respons meer laat zien, doch slechts automatisch reageert op wat er in zijn leven gebeurt. Niet onderzochte negatieve fixaties leiden al snel tot dwangmatig gedrag of verslavingen. Vasanas zijn gewoonteneigingen, die niet alle slecht zijn. Er zijn gewoonten die onze spirituele groei bevorderen, zoals bijvoorbeeld een vasana voor zelfonderzoek. Vasanas zijn alleen problematisch wanneer ze ons afhankelijk maken van objecten voor ons geluk. We zullen altijd vasanas hebben zolang we in het lichaam zijn. Als de vasanas voor het opdoen van ervaring gedurende dit leven uitgewerkt zijn, dan is het sterfmoment daar.

Vakya

Woord of statement.

Veda, Vedas (mv.)

De Vedas zijn niet het product van een individu maar zijn een compilatie van de kennis die aan de rishis (zieners) in India geopenbaard werd; kennis door directe waarneming in zuiver bewustzijn. Het wordt "absolute kennis" genoemd, dat wil zeggen onveranderlijk en eeuwig. De Vedas zijn geschriften die wijsheid bevatten over vrijwel elk aspect van het menselijke leven. Van alle geschriften die er bestaan zijn de Vedas de meest oude. De Upanishads vormen de kennissectie (jnana-kanda) van de Vedas. Het is de "hogere kennis" (de kennis van de absolute realiteit) die relevant is voor het streven naar bevrijding. Het geheel van al deze Upanishads wordt Vedanta genoemd. Het is bestemd voor hen die genoeg hebben van alle voorbijgaande plezierjes en zorgen van het wereldse leven en die er volledig van doordrongen zijn dat geen enkel object ons ooit permanente vervulling kan schenken. Ze zijn er klaar voor om zich te richten op de kennis van de absolute realiteit.

Vedanta

Let.: "de kennis (veda) die een einde (anta) maakt aan (de zoektocht naar) alle kennis". Het is de non-duale kennis die een einde maakt aan het geloof in onszelf als een begrensd wezen. Vedanta – de oudste verlichtingstraditie in de wereld – stelt onomwonden dat er een volstrekt helder antwoord te geven is op de vraag wat onze ware identiteit is en dat er een oplossing is voor het onderliggende gevoel van onveiligheid dat ons geluk in de weg zit.

Vedantische Begrippenlijst - V

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – V

Vedanta (vervolg)

Kern van het probleem is “slechts” een misvatting over wie we zijn – onwetendheid over onze ware aard – en kennis is dus de sleutel voor de oplossing. Deze kennis is niet slechts een cumulatie van informatie. Bij Vedanta is het niet de bedoeling om informatie te verzamelen, maar om onze ware aard onthuld te krijgen. Anders gezegd, het doel is niet om Vedanta te “studeren”, maar om het Zelf – puur bewustzijn – te ontdekken, en zo zelfkennis (atma vidya) te verkrijgen. Het begrip dat we opdoen ontstaat door ons eigen zelfonderzoek.

Het proces van zelfonderzoek vraagt niet om ergens in te geloven, doch nodigt uit om stap voor stap, middels logische analyse, de eigen ervaringen te onderzoeken, en te ontdekken wat het onthult over wie we zijn en hoe we ons verhouden tot de wereld en het goddelijke. Dit verandert onze waarneming van de realiteit grondig, waarmee onze levenservaringen vervolgens even drastisch veranderen. Uiteindelijk leidt het tot de onvermijdelijke conclusie dat onze ware aard vrede en geluk is; heel, compleet, onbegrensd puur bewustzijn.

Vedanta heeft haar oorsprong in de ca. drieduizend jaar oude Indiase Vedas en vindt haar weerslag o.a. in de Bhagavad Gita, Upanishads, en Brahma Sutras. Het is een “brahma vidya”, een bewustzijnswetenschap, waarin het vrij zijn van beperkingen – ultieme innerlijke vrijheid – als hoogste menselijke doel gezien wordt.

Verlichting

Met de term “verlichting” wordt verwezen naar “licht”, wat een metafoor is voor “kennis”. Verlichting verwijst naar het feit dat ik weet dat ik het Zelf ben, puur bewustzijn, en niet het begrensde individu. Dit “weten” is geen intellectueel weten; het is een totaal doordrongen zijn van deze waarheid en deze waarheid leven. Het is de ultieme, permanente bevrijding (moksha), waarbij ons geluk niet langer afhankelijk is van objecten.

Verlichting is een woord dat ons snel op het verkeerde been kan zetten als geloofd wordt dat het verwijst naar een speciale status, dimensie of ervaring. Er bestaat niet zoiets als “een verlicht persoon”. Er zijn alleen wezens die weten wat hun ware natuur is, die daarin geworteld zijn en die dus door-en-door weten dat ze heel en compleet zijn, dat het hun geboorterecht is, en daarmee doodgewoon, eenvoudig, niets bijzonders. Elk woord dat hier wel iets bijzonders van wil maken vergroot de verwarring en belemmert onze bevrijding.

Verlicht wezen

Verlichting is het verlies van het gevoel van begrensdeheid waar een persoon door gekenmerkt wordt. Het is dus niet correct om de persoon als een individu te blijven zien. Het verlies van het begrensdeheidsgevoel komt doordat je inziet dat je alles bent dat is. Een verlicht wezen is simpelweg het Zelf dat functioneert via een mind waarin de onwetendheid (over het Zelf) verwijderd is.

Vichara

Let.: “subtiële gedachte”. Zelfonderzoek. De altijd aanwezige reflectie op het waarom en waar-toe van dingen. Onderzoek naar de werkelijke betekenis van de mahavakya Tat tvam asi (gij zijt dat). Onderscheid tussen dat wat echt is en dat wat schijnbaar echt is.

Vidyarthi

Eén van drie typen (spirituele) studenten. (1) *Vidyarthi* (“degene die wil weten”); het type student dat zich inschrijft voor een universiteit met als uiteindelijk doel het behalen van een graad, doch per saldo weinig tijd doorbrengt in de collegebanken. (2) *Antevasi*: het type student dat leeft bij de leraar; het is een student die wel degelijk op zoek is naar kennis doch die niet noodzakelijkerwijs in staat is te begrijpen wat onderwezen wordt. (3) *Shisya*: een student die volledig gekwalificeerd is voor zijn of haar studie en die het verdient om onderwezen te worden. Hij of zij kan al dan niet andere ervaringen hebben tijdens de studie, doch deze zullen slechts bijeffecten zijn. Voor de Sisyta bestaat de eenduidige gerichtheid en commitment die nodig is voor hem of haar om werkelijk iets te bereiken in het leven.

Vedantische Begrippenlijst - V

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – V

Vidya Vritti

"Vidya vritti" komt feitelijk neer op hetzelfde als akhandakara vritti. Het verwijst naar het proces van het doorzien van alle objecten als "niet-echt" en het leren zien van de – niet te objectiveren – oergrond die in alle objecten hetzelfde is. Vidya betekent "kennis" en Vritti betekent "gedachte". Vidya vritti verwijst naar het leren kennen van het Zelf. Daar het Zelf geen object is, kunnen we de betekenis ervan niet begrijpen zoals we dat doen bij een theorie of idee. We ervaren het ook niet via de zintuigen. Het Zelf wordt automatisch gekend wanneer alle objectieve fenomenen als "niet-echt" doorzien worden.

Vikshepa Shakti

Vikshepa Shakti: projecterende energie (rajas). | Avarana Shakti: verhullende, versluierende energie (tamas).

Vilakshanam

Verskillend; anders dan; zonder enige onderscheidende kenmerken.

Viracya

ONTHECHTHEID; één van de kwalificaties voor Vedanta. ■ Geen verlangen naar specifieke resultaten van eigen acties. ■ Desinteresse in tijdgebonden objecten; deze brengen immer nooit het verlangde blijvende geluk. ■ Geen verlangen naar verandering van dingen, van het lichaam tot aan spirituele zijnstoestanden. ■ Bereidheid af te zien van zintuiglijk genot, emotionele passie en intellectuele ideeën ter wille van een vredige mind. ■ Objectiviteit ten opzichte van lichamelijke en mentale pijn. ■ Vi: zonder; Racya: passie, binding, verlangen.

Virat

Een term om de totale grofstoffelijke manifestatie mee aan te duiden. Nadat de grofstoffelijke elementen tot stand gekomen zijn "stollen" ze, gevormd tot een veelheid aan stadia en omzittingsvarianten die uitmondt in de grote verscheidenheid aan objecten die in het universum verschijnt. Het macrokosmische grofstoffelijke lichaam, de totale grofstoffelijke manifestatie, wordt "virat" genoemd. Zie ook: Vishwa, de term waarmee verwezen wordt naar de individuele grofstoffelijke manifestatie.

Visaya

Als één van de betekenissen van het begrip "yoga" betekent "visaya": onderwerp/object. De overige betekenissen van het woord "yoga" zijn: "upaya": middel om iets te bereiken | "nirodha": controle/meesterschap | "dhyana", meditatie (elke vorm van meditatie wordt yoga genoemd) | "sangati": verbinding/ samenvoeging.

Vishesha Dharma

Situationele waarden. Zie ook: samanya dharma: universele wetten/waarden, en svadharma: persoonlijke plichten/waarden.

Vishnu

Let.: "aldoordringend". Vishnu is de naam voor god in de rol van de instandhouder, de behoeder, een puranische godheid: "degene die gestaag voortschrijdt", "dat wat elke atoom van het manifeste universum doordringt". Vishnu is een deel van de drie-eenheid van goden: Brahma (creator), Vishnu, (behoeder), en Shiva (ontbinder; verantwoordelijk voor de opkomst en ondergang van het manifeste universum).

Vishnu is het ideaalbeeld van de Vaishnavas en verwijst voor hen niet alleen naar het instandhoudingsaspect van Isvara, maar ook naar Isvara zelf. Het is de God die Isvara's kracht belichaamt die het universum in stand en draaiende houdt.

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – V

Vishnu (vervolg)

Onder de vele vormen waarin Vishnu verschijnt is een vaak voorkomende het aspect van zijn vier armen, waarbij in een hand een discus vastgehouden wordt, en in de andere respectievelijk een strijdnok, een tompetschelp en een lotusbloem. Een andere vorm is de shalagrama, een fossiel van een zeeschelp, symbool van het universele principe waar Vishnu naar verwijst, waarbij er van uit gegaan wordt dat Vishnu op aarde verschijnt wanneer dat nodig is voor het heil van de wereld.

Vishwa

Een term om de individuele grofstoffelijke manifestatie mee aan te duiden. Bij het grofstoffelijke lichaam van het individu omvatten de vijf grofstoffelijke elementen het fysieke lichaam, waarin (1) de "waarnemingsinstrumenten" een plaats hebben (oren, huid, ogen, tong en neus), evenals (2) de "actie-instrumenten" (mond, handen, voeten, genitaliën en anus).

Het microkosmische grofstoffelijke lichaam – het fysieke lichaam van het individu – wordt "vish-wa" genoemd, "degene die vele vormen aanneemt". Het is de naam voor puur bewustzijn dat zich (schijnbaar) geassocieerd heeft met het microkosmische grofstoffelijke lichaam (sthula sharira) en "de waker" (de entiteit die het fysieke lichaam en de omgeving van tastbare materiële objecten ervaart). | Zie ook: "virat", de term waarmee verwezen wordt naar de to-tale grofstoffelijke manifestatie.

Vivarta

Schijnbaar. Zie ook: parinama (vivarta parinama)

Viveka

ONDERSCHIEDINGSVERMOGEN; één van de kwalificaties voor Vedanta. ■ Onderscheid kunnen maken tussen wat echt, en wat schijnbaar echt is, m.a.w. het verschil kunnen zien tussen het Zelf (atma) en het niet-Zelf (anatma). ■ Het verschil kunnen zien tussen puur bewustzijn (mijn ware aard) en de objecten die erin verschijnen. ■ Onderscheid kunnen maken tussen wat eeuwig (permanent) is – het Zelf, onbegrensd non-duaal puur bewustzijn, altijd aanwezig en onveranderlijk – en dat wat niet-eeuwig is, tijdgebonden (de wereld van de veranderende objecten, inclusief onze mind).

Vreugde en Geluk

De termen "vreugde" en "geluk" hebben in Vedanta niets te maken met de emotionele staat van blijheid die we kennen als we krijgen wat we willen. Ze verwijzen naar de onbegrensde vrijheid die we kennen in momenten dat we zonder enig verlangen zijn. Vedanta zegt ons dat deze onbegrensdheid onze natuur is, en dat kunnen we ook zelf ontdekken als we onze eigen ervaringen op een logische wijze analyseren. Daar datgene wat in zijn natuur onbegrensd is, per definitie niet begrensd kan worden, zijn wij in onze diepste natuur onkwetsbaar. Als we begrijpen dat dit is wie we zijn dan zullen we een rotsvast vertrouwen hebben en zullen we een diepe tevredenheid en dankbaarheid voelen. En ook al zal dit meestal een blij gemoed opleveren, het geluk en de vrede die we dan ervaren is simpelweg onze natuur. En die natuur, zegt Vedanta, is dat we heel, compleet, onbegrensd, puur bewustzijn zijn.

Vritti

Gedachte of gedachtegolf in de mind die gekend wordt wanneer deze belicht wordt door puur bewustzijn. Ook genoemd: "mentale draaikolk" of "mentale modificatie"; een rimpeling in de "chitta", de substantie waaruit de mind bestaat.

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – V

Vyasa

Vyā'sa. Let.: "degene die verklaart/uiteenzet/beschrijft". Hij was de samensteller van de Vedas, schrijver van de Brahma Sutras. De vier Vedas (samen "de Veda" genoemd) bestonden al voor Vyasa. Hij was degene die ze zodanig ordende dat een daartoe aangewezen persoon in een bepaalde familie een specifieke Veda kon bestuderen om het vervolgens over te dragen aan de volgende generatie. Daar Vyasa de Vedas zo goed kende werd hij als "alwetend" beschouwd ("sarvajña"). De Mahabharata, een episch gedicht met de Bhagavad Gita in het midden ervan wordt aan hem toegeschreven. De Bhagavad Gita wordt beschouwd als een authentieke pramana (Vedantisch kennisinstrument).